

Kur'an'da zekât verilecek yerler

Gönül Sütçü: “Zekâtın halisane nerelere verileceğine bilgilendirirseniz memnun oluruz.”

SEKİZ SINIF

Kur'ân'da zekâtın sekiz sınıftan birine verilebileceği beyan edilir. 1 Bu sınıflar üzerinde kısaca duralım:

Fakirler: Zekât verebilecek malî gücü olmayanlardır.

Miskinler: Zarûrî ihtiyaçlarını dahi teminden âciz kalanlardır.

Zekât işinde çalışanlar: İşi sadece zekât toplamak olan görevliler.

Müellefe-i Kulûb: Kalpleri İslâm'a yakın olanlar, hidâyete ermesi an mes'elesi olanlar ve İslâm'a ısındırılacak kimseler. İslâm'ın hızla yayılma sürecine girdiği günümüzde, gayr-i Müslim ülkelerde İslâm'ı tanıtma ve tebliğ çalışmaları zekât fonundan karşılanabilir ve karşılanmalıdır.

Köleler: İnsan hürriyetine büyük önem veren Kur'ân, kölelerin serbest bırakılmaları için zekât fonunun kullanılmasını tavsiye eder. Kur'ân böylece, insanın irade hürriyetini “ibadet” kapsamına almıştır. Günümüzde köleliğin bütün dünyada tarihe karışması, Kur'ân'ın başarısından başka bir şey değildir.

Borçlular: Meşrû bir sebeple borçlanan ve borcunu ödemekten âciz kalanlar.

Yolda kalmış olanlar: Meşrû bir yolculuk ve sefer niyetiyle memleketinden ayrılan ve fakat başka memleketlerde parasız kalanlar.

ALLAH YOLUNDA BULUNANLAR

İ'lây-ı kelimetullah için cihâd edenler. Allah'ın adını yüceltmek, duyurmak, tebliğ etmek, yaymak, tanıtmak ve neşretmek için faaliyet gösterenler, ihtiyaç duydukları her türlü sarf malzemeleri hususunda zekât fonundan yararlanabilirler.

Dört mezhebe göre, Allah yolunda cihad edenlerin ihtiyaçları olan silâh, at, yiyecek, içecek ve yol masrafları zekât fonundan karşılanır. Şâfiî Mezhebi'ne göre Allah yolunda cihad edenler zengin bile olsalar; yol, ikamet ve diğer masrafları bu fondan

karşılır. Giyim, silâh, eşya ve diğler malzemelerini taşımak için gerekli vâsıta bu fondan temin edilir. Mücâhede süresi içinde bakmakla yükümlü oldukları çoluk ve çocukları, ailesi ve yakınlarının nafakaları da zekât fonundan ödenir.

Eskiden cihadın kılıçla, kalkanla, silâhla, atla yapıldığını; günümüzde ise medenî milletlere ve insanlara karşı maddî cihad yerine mânevî cihâdın ön plana çıktığını, bunun da kitapla, kalemle, yayınla, neşriyâtle ve muhtelif beşerî ve sosyal faaliyetlerle yapıldığını nazara alan çağdaş âlimler, Müslümanlar yararına yapılan her türlü hayırlı faaliyetlerin zekât bütçesinden karşılanabileceğini beyan ederler. Elmalılı Hamdi Yazır, İ'lâ-yı kelimetullah yolunda bulunanlara zekât verilebileceğini söyler. 2

İSLÂM'IN GELİŞMESİ İÇİN

Merhum Yusûf El-Kardavî de cihadın sadece silâhla ve kılıçla yapılmadığını; Peygamber Efendimiz'in (asm) "Sultana karşı hakkı konuşmayı" "en efdal cihad" saydığını ve "dil ile cihâd" tavsiye buyurduğunu kaynakları ile gösterdikten sonra, yeryüzünde Allah'ın adını yükseltmeyi amaçlayan, gençleri ve toplumu zararlı ve yıkıcı yayınlara karşı korumak, İslâmı, îmânı ve iyi ahlâkı öğretmek ve teşvik etmek için kurulan her türlü İslâm ve İman merkezlerinin "cihad" mânâsından ayrı düşünölemeyeceğini beyan eder. Dolayısıyla böyle hayır merkezlerinin zekât bütçesinden payının öncelikle bulunduğunu kaydeder. 3 Hanefî Mezhebi âlimlerinden İmam Kâsânî ile 4, müfessirlerden Fahrettin Râzî'nin 5 görüşleri de bu meyandadır.

Bediüzzaman Hazretleri ise İslâmın gelişmesi ve Müslümanların gelişmiş milletler seviyesine yükselmesi için zekât gelirlerinin "millet menfaatine" harcanmasını tavsiye eder; 6 "Medresetü'z-Zehrâ"nın, yani Risale-i Nur'un, İslâmiyet'e ve insaniyete gösterdiği hizmetle, zekâta şüphesiz istihkak kazandığını beyan eder. 7

Zekâtımızı verirken çevremizi ve Müslümanları iyi tanıyalım. Onların hallerini arz etmelerini ve dertlerini anlatmalarını beklemeyelim. Yukarıdaki şartlar çerçevesinde zekât vermeye en lâyıık olan özel veya tüzel kişilikleri, şahısları veya organizasyonları bulalım ve zekâtımızı gönül rahatlığıyla verelim.

DUÂ

Allah'ım! Zekâtımızı, orucumuzu, namazımızı, duâmızı kabul et! Kusurlarımızı bağışla! Dünyada da, ahirette de iyilik, güzellik ve saadet ihsan eyle! Dünyanın musîbetinden, Cehennem narından koru! Âmin.

Dipnotlar:

- 1- Tevbe Sûresi, 9/60.
- 2- Elmalılı M. H., Hak Dîni K.D., 4/2579.
- 3- Kardavî, Ç. M. Fetvâlar, 1/388.
- 4- Bedâiu's-Sanâî, 2/45.
- 5- Tefsîr-i Kebîr, 16/113.
- 6- Münâzarât, s. 64.
- 7- Münâzarât, s. 81